

FUNDACJA „AKADEMIA ANTYKORUPCYJNA”

mgr Krzysztof Śnieżko

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

e-mail: krzysztof.sniezko/at/protonmail.com

ORCID: 0000-0003-2692-4351

ZAKRES PODMIOTOWY ROZPORZĄDZENIA O OCHRONIE DANYCH OSOBOWYCH

Ochrona danych osobowych ma istotne znaczenie dla bezpieczeństwa obywateli. Unia Europejska ujednoliciła zasady przetwarzania danych osobowych w krajach członkowskich, aby każdy obywatel UE miał zapewniony jednolity zakres takiej ochrony. Wprowadzenie unijnego rozporządzenia, jego implementacja na poziomie krajowym oraz w konsekwencji obowiązek wdrożenia odpowiednich procedur w przedsiębiorstwach sprawiały wiele trudności podmiotom w pierwszym okresie obowiązywania przepisów. Obecnie podmioty wypracowały już rozwiązania w tym zakresie, które stosują.

Słowa kluczowe: RODO, dane osobowe, ochrona

RODO¹ to unijne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. W Polsce, tak jak i w innych krajach Unii Europejskiej, zaczęło obowiązywać od dnia 25 maja 2018 r, chociaż samo rozporządzenie zostało uchwalone przez Parlament Europejski już w 2016 r. Kraje członkowskie miały dwa lata, aby dostosować wewnętrzne przepisy ochrony danych osobowych do zapisów rozporządzenia². Głównym celem wprowadzenia nowych przepisów była potrzeba wzmocnienia ochrony danych, a także chęć pewnej standaryzacji polityki w tym obszarze w całej Unii Europejskiej. Należy zaznaczyć, że wcześniej różne kraje UE miały swoje odmienne, czasem niespójne, zasady i przepisy w tym zakresie³. W niektórych krajach funkcjonowały przepisy bardziej lub mniej restrykcyjne i widać było brak kooperacji w tym zakresie.

Aktualnie ochrona danych osobowych dotyczy wszystkich organizacji, które wykorzystują lub gromadzą dane osób fizycznych (dane zwykłe jak i również dane wrażliwe)⁴. Należy nadmienić jednak, iż RODO nie ma zastosowania, gdy osoby fizyczne w ramach działalności domowej lub też osobistej przetwarzają pewne dane osobowe np. swoich znajomych w celu prywatnych kontaktów. Głównym czynnikiem jest więc tutaj brak związku z działalnością zawodową⁵.

Trzeba też zauważyć, że RODO nie dotyczy przetwarzania danych osobowych osób prawnych np. danych o firmie czy też danych kontaktowych osób prawnych. Wielkość organizacji nie ma w tym przypadku żadnego znaczenia. Przepisy RODO muszą stosować zarówno duże firmy, administracja publiczna, jak i osoby prowadzące jednoosobowe działalności gospodarcze. Kluczową kwestią jest sam fakt przetwarzania danych osobowych czy to klientów, kontrahentów czy też swoich pracowników. RODO wprowadziło szereg nowych możliwości ochrony danych osobowych np. prawo do bycia zapomnianym (osoby fizyczne mogą żądać od administratora trwałego usunięcia swoich danych osobowych

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE

² Paweł Fajgielski, Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz, Wolters Kluwer, Warszawa 2018, s. 21.

³ Michał Kołtuniak, Ochrona danych osobowych: podobieństwa i różnice w europejskim prawie (online: www.rp.pl/Firma/312149997-Ochrona-danych-osobowych-podobienstwa-i-roznice-w-europejskim-prawie.html) (dostęp: 15.12.2021).

⁴ Jarosław Greser, Dane wrażliwe w NGO. Jakie to dane i jakie są podstawy prawne ich przetwarzania (online: publicystyka.ngo.pl/dane-wrazliwe-w-ngo-jakie-to-dane-i-jakie-sa-podstawy-prawne-ich-przetwarzania) (dostęp: 15.12.2021).

⁵ Dorota Łesak, Kogo dotyczy RODO, czyli nowe przepisy o ochronie danych osobowych? (online: poradnikprzedsiębiorcy.pl/-kogo-dotyczy-rodo-czyli-nowe-przepisy-o-ochronie-danych-osobowych) (dostęp: 15.12.2021).

ze wszystkich systemów). Obowiązujące przepisy obligują również duże podmioty (zatrudniające powyżej 250 osób) do prowadzenia rejestru czynności przetwarzania danych osobowych.

RODO wprowadziło także szereg obowiązków informacyjnych, które musi spełnić administrator danych wobec osób, których dane gromadzi lub przetwarza⁶. Regulacje RODO nakładają na administratora także obowiązek zgłoszenia organowi nadzorczemu informacji o stwierdzeniu naruszenia ochrony danych osobowych w czasie do 72 godzin od stwierdzenia naruszenia np. wycieku danych osobowych. Administrator musi poinformować o takich przypadkach osoby, których mogły dotyczyć te incydenty.

RODO wprowadza również wiele innych rozwiązań służących ochronie danych osobowych w tym pseudonimizację (takie przetworzenie danych osobowych, w którym nie ma możliwości identyfikacji konkretnej osoby bez dostępu do innych informacji)⁷ czy też obowiązek informowania osób o zautomatyzowanym przetwarzaniu ich danych np. do analiz w zakresie określonych zachowania, upodobań, preferencji. Jednocześnie podmioty w określonych przypadkach muszą uzyskać zgodę na przetwarzanie danych osobowych, wprowadzić klauzulę informacyjną w tym zakresie, a także prowadzić analizę ryzyka związanego z zabezpieczeniem i ochroną gromadzonych czy przetwarzanych danych osobowych⁸. W przypadku jeśli dane te przekazywane są innym podmiotom muszą być zawierane stosowne umowy powierzenia. RODO wprowadza też nową funkcję Inspektora Ochrony Danych (zamiast dotychczasowego Administratora Bezpieczeństwa Informacji), a także Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych w miejsce dotychczasowego Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych⁹. Naruszenie przepisów o ochronie danych osobowych, w tym RODO wprowadzają trzy rodzaje odpowiedzialności za ich naruszenie¹⁰:

- odpowiedzialność karna,
- odpowiedzialność cywilnoprawna,

⁶ Polityka Bezpieczeństwa, Czy polityka prywatności to dobre miejsce na spełnienie obowiązków informacyjnych z RODO? (online:) www.politykabezpieczenstwa.pl/pl/a/czy-polityka-prywatnosci-to-dobre-miejsce-na-spelnienie-obowiazkow-informacyjnych-z-rodo (dostęp: 15.12.2021).

⁷ Rafał Stępiński, Pseudonimizacja według RODO - o czym należy wiedzieć? (online:) www.politykabezpieczenstwa.pl/pl/a/pseudonimizacja-wedlug-rodo-o-czym-nalezy-wiedziec (dostęp: 15.12.2021).

⁸ Elit Partner, Analiza Ryzyka w RODO (online:) www.elitpartner.pl/analiza-ryzyka-rodo (dostęp: 15.12.2021)

⁹ Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1781), art. 166.

¹⁰ Paweł Ludwiczak, Co i za co grozi przy naruszeniu RODO?, (online:) samorząd.infor.pl/sektor/organizacja/rodo-2018/783010,Co-i-za-co-grozi-przy-naruszeniu-RODO.html (dostęp: 15.12.2021).

- odpowiedzialność administracyjna.

Regulacje w zakresie ochrony danych osobowych, które początkowo wydawały się trudne do wdrożenia, okazały się jednak dość dobrze funkcjonować w polskim systemie prawnym. W przypadku kiedy podmioty przetwarzające takie dane osobowe nie przestrzegają przepisów lub nie przykładają należytej staranności do ich stosowania – prowadzone są wobec nich kontrole, co w konsekwencji często prowadzi do nakładania kar.